

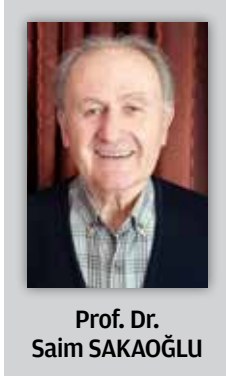

BİR FOTOĞRAFIN HATIRLATTIKLARI: 11 DÜNYA BİLGİNLERİ KONYA'DA: PIAC TOPLANTISI

Yeryüzünde, bir çok ülkenin pek çok şehrinde birkaç yüzyıldan beri bilimsel toplantılar düzenlenmektedir. Bu toplantılar; kongre, sempozyum, panel, kurultay, bilgi şöleni, çalıştay, vb. adlar altında gerçekleştirilmektedir. Biz de bu toplantılara ilk defa 1971 yılında dinleyici olarak ve 1973 yılında da bildiri sahibi olarak katılmaya başlamıştık. İlerleyen yıllarda ülkemizin dışındaki bazı toplantılara da katılma şansımız oldu. Kazakistan, Kırgızistan, Azerbaycan, Ukrayna, Norveç, Almanya, Macaristan, (eski) Yugoslavya, Romanya, Kosova, Makedonya, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Amerika Birleşik Devletleri.

Bu toplantıların bazıları âdeta bir süreklilik arz etmektedir. Her yıl veya belirli aralıklar toplanılır. Bunlardan biri de, *Permanent International Altaistic Conference* (PIAC) toplantılarıdır.

PIAC'ın 'sanal' bürosunun idari teşkilatlanması ve genel sekreterliği uzun yıllar, daha doğrusu ömrünün son yıllarına kadar ABD'nin

Prof. Dr.
Saim SAKAOĞLU

Indiana eyaletinin Bloomington şehrinde bulunan Indiana Üniversitesi öğretim üyesi Macar asıllı Prof. Dr. Denis Sinor (17 Nisan 1916-21 Ocak 2011) tarafından yürütülmüştür.

Türk bilginlerinin de neredeyse başından beri katıldığı *Permanent International Altaistic Conference* 1957 yılında 24. Uluslararası Doğubilimcileri Kongresi'nde alınan karar gereğince kurulmuştur. Toplantının Türkçe adı ve kısaltması şöyledir: *Daimi Milletlerarası Altayistler Konferansı* (DAMAK).

PIAC'ın ilk toplantısı ertesi yıl, Batı Almanya'nın Mainz şehrinde gerçekleştirilmiştir. İkincisi toplantının yeri ise 1959'da aynı ülkenin, Liebenstein şehridir, Toplantıların 16.sı, Cumhuriyetimizin ilanının 50. yılı şerefine 1973'te Ankara'da, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü'nün iş birliği ile gerçekleştirilmiştir. Daha sonra 2003'te 46.sı Ankara'da Türk Dil Kurumu'nun, 56.sı 2013'te Kocaeli'de, Kocaeli Üniversitesinin ve 59.su 2016'da Ardahan'da, Ardahan Üniversitesi'nin destekleriyle

Prof. Dr. Saim Sakaoğlu, Prof. Dr. Barbara Kellner-Heinkele, Prof. Dr. Denis Sinor, Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın (Türk Dil Kurumu Başkanı), Prof. Dr. Haşim Karpuz

toplantıdır.

Biz ülkemizde yapılanlarının 16 ve 46. toplantılarına katılmış, birer bildiri sunmuştuk. Ayrıca 1989'da Oslo/Norveç'te toplanan 32.sine, 1990'da Budapeşte/Macaristan'da toplanan 33.süne ve 1991'de Berlin/Almanya'da toplanan 34.süne de birer bildiri ile katılmıştık.

Toplantının son Ankara aşamasında, Indiana Üniversitesi'nin

Mustafa Özkafa

PIAC Ödülü'nün o yıla ait olanı hocaların hocası Prof. Dr. Zeynep Korkmaz'a verildi.

Bu toplantıların Ankara'da 2003 yılında gerçekleştirilen 46. sınıfın düzenlenmesinde bizim de çabalarımız olmuştur. Bir yıl önceden başlayan işlemleri Kurumumuzun ilgili görevlileri yerine getirirken biz de devreye girerek, bu toplantıların geleneksel gezilerinin bu yılkinin Konya'mıza yapılması istedik. Bu çabalarımız aşamasında Selçuk Üniversitesi'nden herhangi bir destek istemedik. Konuklarımız iki özel otobüs ile şehrimize geldiler. Onları gezdirdik, tozdurduk, yedirdik, içirdik. Öğle yemeği konusunda yetkili olduğumuz için, dünyanın alanlarında en iyileri olan bu bilgilerin bir kurumumuz tarafından ağırlanmasını düşündük. Dönemin Konya büyükşehir Belediye Başkanı olan Mustafa Özkafa Beyefendiye bir öğle yemeği verebilirlerse anlamlı olacağını ilettik. Onun yönlendirmesi ile belediye-

mizin genel sekreteri Salih Sedat Ersöz Bey de, o yıllarda belediye-nin kullanım alanı olan Eğitim Fa-kültesi'nin hemen yanındaki, adı da galiba Beledi Evi olan güzel evin bahçesinde bize güzel bir yemek verdiler. Havuzlu bahçede yenilen yemek misafirlerimizi son derece memnun etmişti.

Günün son özelliği Kurum ta-rafından düzenlenen sema göste-risi idi. Tarafımızdan bir araya ge-tirilen bir özel sema ekibi gösteri-lerini sergilediler. Misafirlerimiz gerek sema ayinine gerekse musi-kiye hayran kaldılar. Bazı bilginle-rin uçakları gecenin geç saatinde havalanacağı için dönme saatini daha fazla geriye alamadık. Top-lantının bildirimleri daha sonra bir kitapta toplanmıştır:

Bu yazının hazırlanmasında bazı tarih bilgilerinin kullanılma-sında, Başkent Üniversitesi öğre-tim üyelerinden Prof. Dr. Süer Eker'in imzasını taşıyan bir yazsı-nın yer aldığı siteden yararlanıl-mıştır: DOLPLAYER/PIAC VE 47. PIAC

***

PIAC'ın, dört ülkede katıldığım beş toplantısının benim açımdan önemli olan bilgileri aşağıda belirli bir düzene göre sunulmuştur. Bu-rada, toplantının öz bilgisi veril-miş, sırasıyla sunduğumuz bildiri ve yayımlandığı yerlere geçilmiş, varsa toplantı hakkında yayımla-dığım haberle devam edilmiştir. Bu arada gidilen ülke ile ilgili ola-rak yazılan küçük yazılar da sona eklenmiştir.

1. 16. Toplantı: Ankara 1973, 21-26 Ekim 1973

Saim Sakaoğlu, "Doğu Ana-dolu Halk Masallarında Devlet

Salih Sedat Ersöz

Fikri", *Milli Kültür*, 1 (11), Kasım 1977.69-70

Bildiri kitabı: *XVI. Milletler Arası Altaistik Kongresi (21-26. X.1973 Arkara) Bildirileri*, Ankara 1979, 241-245.

2. 32. Toplantı: Oslo 1989, 11-16 Haziran 1989

Bildiri: "Anadolu'da Mahallî Fıkra Tipleri", *Türklük Araştırmala-rı Dergisi*, 7, 1991-

1992, İstanbul 1993, 1-12.

bk. *Türk Fıkraları ve Nasreddin Hoca*, Konya 1992, 27-41

Saim Sakaoğlu, "Haberler: PI-AC'ın 32. Kongresi Oslo'da Top-landı", *Türk Kültürü*, 27 (319), Ka-sım 1989, 699-701.

3. 33. Toplantı: Budapeşte 22-29 Haziran 1990

.Saim Sakaoğlu, "İnanıştan Ef-saneye: Kumuklarda İki Mezar Taşı ve Anadolu Türklerinde İki Heykel", *Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 6, 1991, 29-34.

bk. "From Belief to Legend: Two Gravestones in the Kumuks and Two Statues in Anatolian Tur-

PIAC

46th Annual Meeting of the
Permanent International Altaistic Conference
22th June - 27th June, 2003.
Ankara, Hotel Dedeman Büyük Anadolu

46. Uluslararası Sürekli Altayistik Konferansı
22-27 Haziran 2003
Dedeman Büyük Anadolu Oteli, Ankara

PROGRAM

TÜRK DİL KURUMU

key”, *Altaic Religious Beliefs and Practices*, Budapest 1992, 291 - 294.

bk. Saim Sakaoğlu, *Efsane Araştırmaları*, Konya 1992, 33-36.

“Tuna’dan Güneye”, *Yeni Konya*, 11 Temmuz. 1990,3.

4. 34. Toplantı: Berlin 21-26 Temmuz 1991

“From Tale to Fact: On the Concept of Sovereignty in Altaic Communities”, *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, Konya 1991 (Basım 1993),1-6.

bk. “Masaldan Gerçeğe: Altay Topluluklarında Hakimiyet Kavramı.”

Türkçesi için bk. *Masal Araştırmaları*, Ankara 1999, 152-158.

Saim Sakaoğlu, “Haberler: PI-

AC’in 34. Kongresi Berlin’de Toplandı”, *Türk Kültürü*, 29 (342), Ekim 1991, 636-639

“Berlin’de Türkler”, *Yeni Konya*, 07 Ağustos 1990.

5. 47. Toplantı: Ankara, 22-27 Haziran 2003

Saim Sakaoğlu, “600 Yıllık Bir Konya Mahallesinde Günlük Hayat”.

Bildiri kitabı: *46. Uluslararası Sürekli Altayistik Konferansı Bildirileri, 22-27 Haziran 2003*, (ed.) Gülzemin **Özrenk** Aydın, Ankara 2007, 421 s. Türk Dil Kurumu Yayını: 800

Ankara’daki toplantının haberleştirilmesi için bk. Gülzemin Özrenk Aydın, “Haberler”, *Türk Dili*, 623, 2003.

SULTAN VELED VE KONYA

Feridun Nafiz Uzluk*

Yayına
hazırlayan:

Ahmet
ÇELİK

Altı asır evvel Konya, Küçük Asya şehirleri içinde kalın surlar içinde yabancı hücumlarından korunmuştu. Geniş caddeleri, taştan temiz evleri, sipahileriyle aynı seviyede oturmayan mağrur Selçuk sultanlarının bir tacı gibi parlayan “Alaeddin Tepesi” çinili saraylarıyla bütün seyahatleri, ziyaretçileri hayrette bırakıyordu. Türk milli zevk sanatının pek güzel numuneleri olan surların azametli kapılarından şehre girenler düz ova üstündeki yeknesak manzaranın verdiği sıkıntıyı unutuyorlardı. Gül bahçelerinin

latif rayihaları, türbelerin, medreselerin, camilerin mozayik kubbeleri ve kubbe içleri... Bakmakla doyulmayan güzellikler idi. göklerin derin maviliklerine uzanan zarif çini kubbeli yüksek minareler onların yanındaki muazzam çini kubbeler, hayat veren berrak sularıyla çeşmeler... Şehre ebedi bir serinlik veriyordu.

Abidelerle süslenen şehrin bu maddi hayatını tamamlayan “ma-

Feridun Nafiz Uzluk

(*) Feridun Nafiz Uzluk, 1902'de Konya Ereğli'de doğdu. Konya Lisesi'ni bitirdikten sonra İstanbul'a giderek Tıp Fakültesi'ne girerek 1924'te mezun oldu. Bulunduğu Mevlevilik çevrelerinde kendini yetiştirerek Arapça ve Farsça öğrendi. Mesudiye hükümet tabipliği, Konya Memleket Hastahanesi, Konya ve Aksaray Sıtma Mücadele Tabipliği görevlerinin ardından 1932'de kendi imkânlarıyla Almanya'ya gitti. 1935'te Münih ve Hamburg'da çalışarak iç hastalıkları uzmanlık diploması aldı. Yurda dönüşünde Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü'ne girdi. Bir yıl Trakya'da salgın hastalıklar müfettişliğinde, ardından Ankara Hastahanesinde görevlendirildi. 1946 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi açılınca tıp tarihi ve deontoloji profesörlüğüne getirildi. Türk Tıp Tarihi Kurumu kurucu üyeleri arasında yer aldı. Milletlerarası Tıp Tarihi Cemiyeti ile diğer bazı tıp kurum ve kongrelerinde Türkiye'yi temsil etti. Seçildiği Türkiye Anıtlar Derneği başkanlığını yirmi üç yıl yürüttü. 1972'de Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden emekliye ayrıldıktan sonra da bilimsel çalışmalarını sürdürdü. 27 Eylül 1974 tarihinde Ankara'da vefat etti. Kabri Üçler Mezarlığı'ndadır. Bakınız: Hasan Özönder, "Uzluk, Feridun Nafiz", İslam Ansiklopedisi (TDV), c.42, s.258.

ای قونیه که نیر ساهی درخشة دوم تختگاهی
هر شهر بزرگ چون امیریت تور سر شهرهایوشاهی
هر نامه یواخریت تابان تور سر اختران جوماهی
چون حضرت شیخ ما کز بدت تو مکه و کعبه الی
بود ز وجود شیخ در وقت واکتو نور توره در بناهی
ای قونیه یعنی روحوری ای قونیه دوانی و ساهی
هم پیر من و هم قباوی هم توکری و هم کلاهی
هم ساقی ما و هم شرابی هم منزل وصال و هم کزاهی
هم مدد حضرتی و شادای هم مایه کربیه و آهی
ای مبر پیش این چنین شهر پس خرد و خیر هم جوکاهی
نوریت روان دران سوادش چون نور و چشم در ساهی
در حش و لطافت نادش دادست خدا و صد کاهی
در قونیه ای و ولدش نین خوش دادش شود از و ساهی
« سلطان ولد »

nevi erenler” vardı. Larende, şim-
diki Karaman’dan ilmi, medeniye-
ti seven Sultan Alaeddin’in daveti
üzerine Orta Asya’nın büyük alim-
leri mutasavvıfları tarafından pey-
gamberimizin emriyle “sultanu’l-
ulema” tesmiye edilen sultanu’l-
ulema Muhammed Bahaeddin,
oğlu Hazreti Mevlana, torunu Sul-
tan Veled şehre yeni bir ulviyet
getirmişlerdi.

Konya surlarının azametli ka-
pıları Türklerin ve İslamlık dünya-
sının bu ilim hanedanına hürmet-
le açılmış, artık o gün itibaren
Konya yalnız sultanın
değil ilmin, irfanın tasavvufun
merkezi olmuştur.

Bu gün büyük Anadolu’muzun
adak yaptıkları türbelerde yatan-
lar o devrin mutasavvıfları, vezir-
leri, kumandanları ve tabipleri de-
ğil mi?

Karaman’da doğan Sultan Ve-
led (623/1226) Konya’da büyüdü.
Arapça, Farsça kitaplar, şiirler içe-
risinde Konya’nın maalesef bu
günkü gibi değil- mikroplu tozlar-
dan ari, safi havası, onun ciğerleri-
ni kabartıyor, gözlerine bedialar,
nefis mevzular takdim ediyordu.
Büyük babasının gül bahçesi içeri-

موليك مصاحبه ای :
سلطان ولد وقونیه
میرزا میرزا ایلی :
« سالی مولانا : اوليك كرمانيك بايع
قره شيندكي استاسين و بعد و چون شيند
چون چون قلدي . اولوقه و قانقار حاشاق
قاسق و اولوقه انكرو احوال و انكرو
نك او شفه طنده و فقيده زير اولوقه
الهمزة بر دنا ايد نك ايدي . (بوديك
قرسه اسلي باسدين بر) و قنبره باسدين
ازان و طقات هفا . ك باسدين بر نك
آكان سلطان و پورينه كوروكم قونيه
خندنگ بر و مدهجه اي ايسته سويك
هشهره بايه بازيد اعلى ايديرود [ ]
اي قونيه كه سوهي . درخشة دوم تختگاهی
همراه نك پورينه . تور سر شهرهایوشاهی
هر نامه یواخریت تابان تور سر اختران جوماهی
چون حضرت شیخ ما کز بدت تو مکه و کعبه الی
بود ز وجود شیخ در وقت واکتو نور توره در بناهی
ای قونیه یعنی روحوری ای قونیه دوانی و ساهی
هم پیر من و هم قباوی هم توکری و هم کلاهی
هم ساقی ما و هم شرابی هم منزل وصال و هم کزاهی
هم مدد حضرتی و شادای هم مایه کربیه و آهی
ای مبر پیش این چنین شهر پس خرد و خیر هم جوکاهی
نوریت روان دران سوادش چون نور و چشم در ساهی
در حش و لطافت نادش دادست خدا و صد کاهی
در قونیه ای و ولدش نین خوش دادش شود از و ساهی
« سلطان ولد »
[ای رودك كونیه قونیه اي سو و اولوقه
تختگاهیك ا هر نيك بر ر لير كور .
سن او ليرك باشنده ناهنگ . سن و قله
پزلان بر يغلز كور . سن او يغلزك
لوزده آي كيبسك . سن او يزم شينز
كدهي . سن مك و كدهي است ميفيزك
و چون رون آيورد مشهده هه هه
حايي آتدمت . اي قونيه . . . سن جت
هه هه هه .
كرمانيك . شوقم كرم . هر كرمانيك
زم سايين و شر ايريك . و صلست مولی
پورسايك . ذوقك . مهربانك سادي كرم
و كلك ماميسيت . اي عمر . سن قونيه
سربك او كنده مسال پوري كوروك
و صلست مولی . قونيه كور ايشنه . نور و روان
و اير . اي ساه كوروك ايشنه كوروك .
قونيه نيريك شيندك كوروك و هه اي
پور شاهه بر ايشنه . اي ولد او قونيه
نوشه اولوقه و نك اولون ميشير اولوقه
اولون [ ] .
اولوقه كوروك اولوك و اولوك و اولوك
و صلست مولی . بورده اولوقه اي فاقورون
سالا اي . هر او كركن و بورده خدمت
انك ايريك پايه اي قونيه كسوروك
پوروك و اولوقه سويك سويك سويك
پون آيا اولوقه كوروك ايشنه .
فقداري شيند . اولوقه هه هه هه
قوت اسال ايت .
طه مشيرول
اسكار : ۱۳۳۳ قونيه اولوقه
پانه دمايك قونيه اولوقه اي اولون .
هرن يك طه اولون اولوقه . هرن طه
طه اولون و بان و قدر . . . دن اولوقه
انك قونيه طه اولوقه حاشاق و ايريك
هه هه هه هه هه هه هه هه هه
(او اولوقه اولوقه اولوقه اولوقه
كود . پوروكه . كادار ايريك اولوقه
بر اياق اولوقه اولوقه . اولوقه پايه اي
هه هه . طه اولوقه اولوقه اولوقه
سن اي طه اولوقه اي قونيه هر سن اولوقه
اولوقه اولوقه . اي هر سن اولوقه
هه هه هه هه هه هه هه هه هه هه
كوره اولوقه كم اولوقه سوكرا اولوقه
هه هه .
خلق
Feridun Nafiz (Uzlu),
" Sultan Veled ve Konya"
Halk, 11 Temmuz 1923, sy. 26, s. 3.

sindeki türbesine -şimdiki dergâh-
1 Mevlana- yakın medreseden
muhterem pederleri Hazreti Mev-
lana ile hakanın sarayına, hakiki
bendeler, asil beyzadelerle Aşıkân
Yolu'ndan, Büyük Havzan'dan Me-
ram'a gidendir. Meram. Giderler,
Konya, Ahi reisinin oğlu

Mevlana'mızın en sevgili müridi
Çelebi Hüsameddin'in Dere'deki
ay-yıldız bağlarında eğleniyorlar-
dı.

Meram o tarihte de yazın boğu-
cu sıcaklarında serin, hafif rüzgâr-
larla, yemiş bahçeleriyle halkın
yazlığı idi.

Bir Mayıs sabahı kırların yeni hayatla canlanan çiçekleri ağaçların güzel kokularıyla çevrilen Aşıkân Yolu'ndan Meram'a gidilmişti. Şark ufuklarından doğan güneş yeşil çini kubbeler üzerinde iltima'lar, akisler yapıyor, uzun kavaklar, arabalar, şehirler, uhrevi bir bürgüye bürünüyordu.

Hazreti Mevlana'nın etrafındaki hürmetkâr bendeleri bu yüksek tabloyu dikkat ve hayretle seyrediyorlardı. Kütüphanelerimizin rafalarında nadiren tesadüf ettiğimiz "Divan-ı İbtidaname" "Rebabname" ve "İntihaname" isimli üç mesnevisi iktidarının şahidi olan Sultan Veled pederlerine manzaranın ulviyet ve ihtişamını söylüyordu.(1)

Cenabı Mevlana oğlunun güzellik bedayı karşısındaki ihtisastından ve coşuşundan çok mem-

nun kaldı. Orada bütün fenalıklardan saklı kalmasını, oturanların rahat ve iyiliklerini hanedanının o halka ilimde, fazilette rehber olmasını Allahımızdan bir dua ile niyaz etti. Bu duanın Farsça aslı yanımdadır.

Fakihlerin isimlerini yazan "Tabakatü'l-fukaha" kitaplarında pederleriyle birlikte anılan Sultan Veled'in Divanı'nda gördüğüm Konya hakkında ki medhiyeyi işte sevgili hemşerilerime yazıp ithaf ediyorum:(2)

*Ey ordunun güneşi Konya!
Sen Rum kıtasının tahtgahısın.
Her büyük şehir bir emir gibidir.
Sen emirlerin başında şahsın.
Her kale parlayan bir yıldız gibidir.
Sen o yıldızların üzerinde ay gibisin.
Seni bizim şeyhimiz beğendi
Vücutundan revnak alıyordun
Şimdide türbesinin himayesi altındasın.*

(1) İki asır önce Konya'yı ziyaret eden Arap seyyahları şehrimizi "dev yatağında uyuyan bir cüce" ye benzetiyorlar, altı asır evvelki Konya 108 kuleli suru ile bütün gözlere mucizeli bir heybette görünüyordu. Şehirleri imar için çalışan dimağların Konya'yı düşünmelerini temenni ediyoruz. Yazın pek fazla olan tozu, şehrin hız-ı sıhhati nokta-ı nazarından calib-i dikkattir. Ruşen Eşref Bey'in Konya'ya ait yazdığı hatırasında dediği gibi: "Konya pamal-i tîn ve gubar bir belde-i kadim-i kesiriü'l-asardır."

(2) Bu divanı İstanbul'da Galata Mevlevihane'si kütüphanesinde gördüm. Büyük hacimde ve kağıtları, yazısı altı asırlık bir yadigar olduğunu gösteriyor. Divanın nihayetindeki kitabedir: "Ufiha el-fakir, el-hakir, el-müstağfir mine'z-zunubi Hasan bin Osman el-Veledi fi hadi aşara min şehrihahî'l-esam Receb, sene isnani ve işrine ve seb'a mie, 11 Receb 722." Sultan Veled'in vefatları "karibet" 712 olmasına göre vefatlarından tam on sene sonra yazılmıştır.

*Ey Konya, sen cennet ve hurisin
Ey Konya devlet ve cahsın,
Gömleğim ve hırkam, kemerim, hem külahımsın
Bizim sakimiz ve şarabımızsın.
Vuslat menzili, bulunmazsın
Zevkin, meserretin ma'deni
Giryeye ve ahın mayasısın
Ey Mısır, sen bu Konya şehrinin önünde
Saman çöpü gibi küçük ve hakirsin!
Konya'nın karaltısında bir nur-ı revan vardır
İki siyah gözün nuru, ziyası gibisin...
Konya şehrinin tabiatındaki güzelliklere Allah,
İki yüz şahit yaratmıştır.
Ey Veled, Konya'da hoşça otur
Ta ki ondan sıkıntılar uzak olsun”*

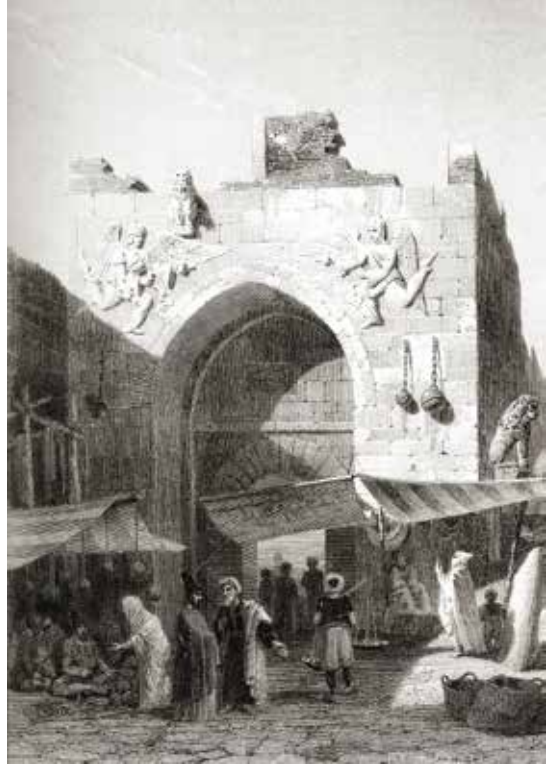
Ulu Tanrı!

Velilerin, Türk âlimlerinin vatanı Konya'yı burada oturanları fenalıklardan sakla!

Fen, ilim öğrenmek, yurtlarına hizmet etmek için çalışan Konya gençlerini bilginin nurlu yolunda bulundur.

Sevgili şehrimizle birlikte bütün Anadolu'muzun gaza menkıbelerini besteleyen kasabalarını şenlendir.

Ulu Allah'ım, hepimize sıhhat,

kuvvet ihsan et.”

(Üsküdar, 3 Temmuz 1923)

Kaynaklar:

Feridun Nafiz (Uzluk), “Sultan Veled ve Konya”,
Halk, 11 Temmuz 1923, sy. 26, s.3

Hasan
YAŞAR

Mustafa Necati Elgin Defterleri

MEVLÂNA MÜZESİ KİTABELER MECMUASI-4

KİTABE 13

5-Aşçıbaşı Hasan Ziya
Doğumu; ?
Ölümü; 13 Cemâziyelevvel
1315
10 Teşrînievvel 1897

Kabir Kitabesi

1-Hû 2- Kudemâ-yı Çelebiyân
ve Dedegân 3- Zevî'l-İhtiramdan
4-
Sertabbâh-ı Dergâh-ı Hazret-i
5-Mevlâna Kuddise Sirruhu'l-
Âlâ 6- Hasan Ziya Dede Efen-
di'nin 7- Ruhuna Fatiha fi sene
1315 Cemâziyelevvel 13

KİTABE 14

6-Ser-tarik el-Hac Arif Çelebi
Ölümü; 1319-1901

Kabir Taşındaki Kitabe:

Hû 2-Sülale-i Tâhire-i 3- Haz-
ret-i Mevlâna'dan 4-Hacı Eyüp
Çelebi 5- Zâde Ser-tarik 6- El-
Hac Ârif Dede 7-Efendi'nin
8- Ruhiçün 9- Lillahi'l-Fatiha
10- Sene 1319

KİTABE 15

7- Aşçıbaşı Salahaddin Çelebi
Doğumu; 1863-1280
Ölümü; 21 Zilhicce 1326 Kâ-
nunuevvel 1908
1-Hû 2- Nesl-i Mevlâna-yı

Rûmî'den Salahaddin Dede

3- Etmeyip dünya ve mâ fihâ-
ya serfürû 4- Nâgahân azm-i
bekâ etti derîgâ
genç idi 5- Çıktı bir tarih-i
tâmı gitti ser-tabbâh hû
6- 21 Zilhicce 1326 salı

KİTABE 16

8- Türbedar Mustafa Dede
Ölümü; 1181 H. 1767 Miladi

Kabir Kitabesi

1-Hüve'l-Hallaku'l-Bâki
2-Bu Derviş Mustafa merdan-
ı meydan-ı hakikatten
3-Müeddeb Türbedar-ı Haz-
ret-i Pir peyember-hu
4-Harim-i hâs-ı ayne'l-cuma
gitti bezm-i kesretten
5-Olup çeşm-i Hüda beyninde
nakş-ı mâsiva hemçû
6-Bekâya azm edince râsihâ
bir cân dedi târih
7-Likây-ı Hakk'a sır oldu edip
nâsuttan yâ Hû
8-Sene 1181

KİTABE 17

9-Türbedar Mehmet Dede
Ölümü; 1829-1244
Kabir Kitabesi
1-Yâhû 2-Dila ta derin-i dar-ı
dara-yı karar
3-Mebaş-ı eymen ez bazi-i ru-

zigar 4-Beher yek nefes merk ra
yad kon

5-Mekon tekke ber ömr na
payidar 6-Bebin hadim-i Türbe-i
Mevlevi

7-Çi niku sir bud u şeb zinde
dar 8-Der ahir çu peyk-i ecel der
resid

9-Zi daru'l-fena şod be daru'l-
karar 10-Çü sal-ı vefateş bihubi
behan

11-Kuca şod Mehmed Dede
türbedar 12-Sene 1244

KİTABE 18

10-Türbedar Ali Safâi Dede
Ölümü; 25 Zilhicce 1264/23
Teşrinievvel 1848

Kabir Kitabesi

1-İnnâ Lillahi ve İnna İleyhi
Raciün 2-Hazret-i Mevlânâ kad-
desenallâhû

3-Bi-sirrihi'l-a'lâ efendimizin
4-Türbedar-ı âlileri kudema-yı

5-Tarikat-ı Aliyye-i Mevlevi-
ye'den 6-Ali Safa'yı Dede'nin rû-
hiçun Fatiha

7-Sene Fi 5 Za (zilhicce) 1264

KİTABE 19

11-Türbedar el-Hac Ahmet
Râgıp Dede

Ölümü; 4 Ramazan 1277/16
Mart 1861 Cumartesi

Kabir Kitabesi

1-Hû

2-Tarikat-ı Aliyye-i Mevle-
vi'den

3-Türbedar-ı esbak el-Hac Ah-
med

4-Râgıp Dede'nin ruh-ı reva-
nına el- Fatiha

5-4 Ramazan
6-1277

KİTABE 20

12-Türbedar Karamanlı Ali
Dede

Ölümü; 4 Zilhicce1280/ 11
Mayıs 1864

Kabir Kitabesi

1-Hû

2-Kudema-yı Tarikat-ı Aliyye-
i Mevleviye'den

4-Türbedar Hazret-i Mevlana

5-Kuddise Sırruhu'l-a'lâ

6-Merhum ve mağfurun leh
Karamani

7-Ali Dedenin rûhuiçün Fati-
ha

8-Sene 4 zilhicce 1280

Fakir-i Aziz

KİTABE 21

13- Türbedar Güzelhisarlı Os-
man Dede

Ölümü; 5 Rebiulevel
1291/22 Nisan 1874

Kabir Kitabesi

1-Hû

2-Türbe-i Mukaddese-i Haz-
reti Mevlana

3-Kuddise sirruhu'l-esnâ
türbedarlığı

4-Hizmet-i celilesiyle haiz

5-Şeref ü mes'adet eden De-
degan

6-Zevi'l-ihtramdan el-MER-
HUM

7-El-Mevlevi Güzelhisarlı Os-
man

8-Dede ğaferallahu lehü ve
nevvera kabrehu rûhiçun

- 1- صومالده الباقی
- 2- بودرویش مصطفی مردان میدان بهیقندن
- 3- سؤرب تره دار حضرت پیر سهره نو
- 4- هریم خاص عین الجمعه کندی بزم کزندن
- 5- اولوب هشتم خدا بننده نفس ما مسواک محجور
- 6- بقایه غنم ایدنجی راستخا برهان دیدی تاریخ
- 7- لقای همقه سر اولدی ایدوب ناسوتدن یا هو
- 8- 1181 سنه

104
3

نولوی 1244 - 1829

9 تره دار محمد دده
قبر لکما 4 سی

کتاب
17

- 1- یا هو
- 2- دلا تا دین دار دای قرأ
- 3- مباحث ائمن از بازی روزگار
- 4- بگردن نفس سرک ایا دکن
- 5- مکن تکیه بر عمرنا باید
- 6- بیسین هارم تره مولوی
- 7- چه بنکوسید بود و شب زنده دار
- 8- در آخیر کوسک اهل در کید
- 9- ز دار الفنا شد بد القار
- 10- هوسال و فاشه جوی بخوان
- 11- کجا شد محمد دده تره دار
- 12- 1199 سنه

112
12

نولوی 1264 ذی الحجه 25
1848 شهزاد 23

10 تره داعلی صفای دده
قبر لکما 4 سی

کتاب
18

- 1- انالله وانا الیه راجعون
- 2- حضرت مولانا قدسنا الله
- 3- بسره الاعلا اشد نرک
- 4- تره دار عالی قذما ی
- 5- طریقت علی سولوه دن
- 6- علی صفای دده نرک رو بچون فاتی
- 7- 1264 ه فی 25 ذ

8 $\frac{131}{31}$ 5 آسچی باشی حسن ضیا
 دغغوم؟ تولومى ۱۳۱۵ - ۱۲ جمادى الاول
 ۱۸۹۷ ۱۰ تشرية اول

قبر کتابه سم

- ۱- هو ۲- قداى سليمان وردگان ۳- ذوى الاقرندن 4 -
- سرباط رگاه هفت 5 - تولونا قدس كه الاعلا 6 - مست ضیا دده
- افنديك 7 - روغه فاتحه فى ۳۱۵ نه جمادى الاول ۱۳

$\frac{132}{32}$

6 سرباط الحاج عارف هاي تولومى ۱۳۱۹ - ۱۹۰۱

قبر طابعتى كتابه

- ۱- هو 2 - سلاله طاهره 3 - هفت تولادن 4 - حاجى ايوب
- هاي 5 - زاده سرباط 6 - الحاج عارف دده 7 - افنديك
- 8 - رويون 9 - لله الفاتحه 10 - ۱۳۱۹ نه

$\frac{133}{33}$

دغغومى تولومى ۱۲۸۰ - ۱۸۶۳

2۱ ذى الحج ۱۳۲۶ -

كانون اول ۱۹۰۸

7 آسچی باشی صلاح الدين هاي

- ۱- هو 2 - نس مولای رويدن صلاح الدين دده
- 3 - ايتوب دنيا ورافيزايه سرفرو 4 - ناکره ان عزم بقا ايندى دينا
- کينج ايندى 5 - هيفدى بر تاريخ تامى کيندى سرباط هو
- 6 - ۱۱ ذى الحج ۱۳۲۶ نه صا

$\frac{165}{5}$

میلادی تولومى ۱۱۸۱ - ۱۷۶۷

8 تربه دای میلادی دده

قبر کتابه سم

6 - دوغان ذوی الاحترامین 7 - المهرم المولوی اسپا طه وی 8 -
 عثمان وحی دده افندی 9 - غفر الله له رحمه الله علیه 10 سنه 1388 هـ 17 شعبان

15 موزه باقی سنده مدفون نیزل
 نیزل حسن سبب دده
 قبل کتابه سی
 21/1
 18 سوال 1387
 11 کانونه تانی 1871

1- هو 2 - پیر و شندل 3 - سرایبان درگاه شریف 4 - ایلدی
 نور تجلیات 5 - ایلدی ترک حیات 6 - بزیم موت اشرفا 7 -
 تشکیل ایلدی تاریخ قام 8 - دمیدم الله دیوب 9 - تیزن
 سبب ایلدی وفات 10 - 1387 هـ سوال 18 الفکر محمد
 136 هجری تاریخی اعلیٰ عهد موزه ملک لومردی بازاران بر سر نایب سبب دده در کجوب
 عین زانده عطار و شاعر در . اون ایلی بیتدن عبارت اولان بر شتر آشاغیده در .

1025

نیزن خواججه ایلی حسن دده
 قبل کتابه سی
 23 کتابه
 18 سوال 1307 هـ
 8 مابین 1190

1- هو البانی 2 - قدامی طریقت 3 - علییه مولویه دن 4 - حجره نشین
 5 - خواججه ایلی 6 - مشهور نیزن 7 - حسن دده ملک 8 -
 ریحون رضاء 9 - لله تعالی فاتحه 10 - فی سنه 1307 هـ شعبان
 18

16 نیزن اسرار دده
 قبل کتابه سی
 24 کتابه
 27/14
 1314 سوال
 1896

1- هو 2 - بوغزلتقا ابدیده منتظر 3 - فاتحه اولان کوی حضرت مولانا
 4 - سبب دده افندی زاده اولوب 5 - بالاسنقا حیدر خدمت مذکوره
 کسب 6 - مباحات ایلدی قدامی طریقت علییه دن 7 - المهرم

115/15

11 تریہ دار الحاج احمد رغب دده

تاریخ
19نولوی ۴ رمضان 1277
16 مایس 1861 عجمہ پریسی

قبر لکناہ سی

- 1- لھو 2 - طریقت علیہ سولویں 3 - تریہ دار اسبوعہ الحاج احمد 4 -
رغب دده ملک روح روانہ الفاتحہ ۴ رمضان 6 - 1277

118/18

12 تریہ دار قرمانلی علی دده

تاریخ
20نولوی ۴ ذی الحجہ 1280
11 مایس 1864

قبر لکناہ سی

- 1- لھو 2 - قدامی طریقت 3 - علیہ سولویہ دن 4 - تریہ دار
حضرت مولانا 5 - قدس سرہ الاعلا 6 - برہوم و فقیر لہ قرمانلی
7 - علی دده ملک برہومون فاتحہ 8 - ۱۸۸۰ لکناہ ذی الحجہ ۴
فقیر عزیز

122/22

13 تریہ دار کوزحصاری عثمان دده

تاریخ
21نولوی 5 بیج الاول ۱۷۹۱
1۸۷۶ بستان

قبر لکناہ سی

- 1- لھو 2 - تریہ مقدسہ حضرت مولانا 3 - قدس سرہ الامنا
تریہ دار لہ 4 - خدمت جلیلہ سیلہ ہائر 5 - سرف و سعادت
ابن درگان 6 - ذوی الاحترام دن المبروم 7 - المولوی
کوزحصاری عثمان 8 - دده غفر اللہ لہ ونور قبرہ برہومون 9 -
الفاتحہ 10 - 1291 لکناہ فی ۵ ما

135/35

14 تریہ دار اسپرطہ عثمان و لہی دده

تاریخ
22نولوی ۱۷ شعبان ۱۳۷۸
۴ اغستوس 1910

قبر لکناہ سی

- 1- لھو 2 - تریہ مقدسہ حضرت مولانا 3 - قدس اللہ سرہ الاعلا
4 - تریہ دار لہی خدمت جلیلہ سیلہ 5 - ہائر سرف و سعادت اولان

9-El-Fatiha
10-Sene fi 5 ra (Rebiulevvel)
1291

KİTABE 22

14-Türbedar Ispartalı Osman Vehbi Dede
Ölümü; 17 Şaban 1328/24
Ağustos 1910

Kabir Kitabesi

1-Hû
2-Türbe-i Mukaddese-i Hazreti Mevlana
3-Kadde Sırrıhu'l-a'la
4-Türbedarlığı hizmet-i celile-siyle
5-Haiz-i şeref ü mes'adet olan
6-Dedegan zevi'l-ihiramdan
7-El-Merhum el-Mevlevi Ispartavi
8-Osman Vehbi Dede Efendi
9-Gaferallahu lehü ve rahimehullahu aleyh
10-Sene 17 Şaban 1328

KİTABE (..)

15- MÜZE BAHÇESİNDE
METFUN NEYZENLER
Neyzen Hasib Dede
Ölümü; 18 Şevval 1287/11
Kânunusani 1871

Kabir Kitabesi

1-Hû
2-Pir-i Ruşen-dil
3-Ser-Nayıyan-ı Dergah-ı Şerif
4-Eyledi nur-ı tecelliyat
5-Eyledi terk-i hayat
6-Bezm-i mevt-i eşrafa
7-Teşkil eder tarih-i tam
8-Dembedem Allah deyip

9-Neyzen Hasib etti vefat
10-sene 16 şevval 1287
El-fakir Mehmed Mahbub
1260 Hicri tarihli iki adet müzelik levhayı yazan bu Ser-nayi Hasip Dededir aynı zamanda hattat ve şairdir on iki beyitten ibaret olan bu şiir aşağıdadır.

KİTABE 23

Neyzen Hocacihanlı Hasan Dede
Ölümü; 18 Ramazan 1307/8
Mayıs 1890

Kabir Kitabesi

1-Hüve'l-Bâki
2-Kudema-yı tarikat-ı
3-Aliyye-i Mevleviye'den
4-Hücre-nişin
5-Hocacihanlı
6-Meşhur Neyzen
7-Hasan Dede'nin
8-Ruhiçun rızâen
9-Lillahi Teâlâ Fatiha
10-Fi sene 18 Ramazan 1307

KİTABE 24

16-Neyzen Esrar Dede
Ölümü; 1312/1894

Kabir Kitabesi

1-Hû
2-Bu uzletgah-ı ebedi de muntazır
3-Fâtıha olan ser nây-ı Hazreti Mevlana4-Hasib Dede Efendizâde olup
5-Bi'l-istihkak hizmet-i mezkûreye kesb-i
6-Mübahat eden kudemay-ı tarikat-ı aliyyeden
7-El-merhum